
Ogólne Zebranie Administracyjne z dnia 22 listopada 1951 r.

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 44, 59-69

1951

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

VIII

Ogólne Zebranie Administracyjne

z dnia 22 listopada 1951 r.

Obecnych 75 członków T.N.W.

1

Przemówienie Prezesa T.N.W. Wacława Sierpińskiego

Otwierając dzisiejsze Zebranie Ogólne Administracyjne Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, witam serdecznie wszystkich członków naszego Towarzystwa, którzy tak licznie przybyli na nasze dzisiejsze zebranie, a w szczególności tych, którzy nie szczędzili trudów i z dalekich stron pośpieszyli, z panem Prezesem P.A.U. Prof. Nitschem na czele, aby być dziś z nami.

Dzisiejsze nasze zebranie jest ostatnim Zebraniem zwyczajnym Ogólnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W myśl bowiem uchwały powziętej przez poprzednie nasze Zebranie Ogólne w dniu 18 czerwca tego roku postanowiliśmy przekazać mającej powstać Polskiej Akademii Nauk całkowity swój dorobek, zasadnicze cele, dla których zostało powołane nasze Towarzystwo, wszystkie jego placówki naukowe i cały jego majątek.

Otóż 30 października Sejm uchwalił ustawę o powołaniu Polskiej Akademii Nauk, jak głosi jej pierwszy artykuł, w oparciu o postępowe tradycje nauki polskiej i jej wielki dorobek, jako też o najlepsze osiągnięcia i doświadczenia wszystkich działających dotychczas instytucyj i zrzeszeń naukowych, w szczególności P.A.U. i T.N.W. Art. zaś 55 tej ustawy głosi, że Rada Ministrów wyda przepisy regulujące przejęcie przez P.A.N. działalności oraz urządzeń i majątku instytucyj, których dotychczasowy zakres działania zostaje objęty przez P.A.N.

Tak więc, może już w najbliższych tygodniach, rozpocznie się przejmowanie naszej działalności, naszych placówek naukowych i naszego majątku przez P.A.N.

Pierwsze Zebranie Ogólne naszego Towarzystwa odbyło się 25 listopada 1907 r., a więc 44 lata temu. Data ta była wybrana dlatego, że była to rocznica otwarcia Szkoły Głównej, której profesorami lub wychowankami było wielu z założycieli T.N.W. Data ta wiązała się też z inną bliską: 23 listopada — datą założenia Towarzystwa Przyjaciół Nauk, za którego spadkobiercę duchowego i kontynuatora prac uważało się zawsze nasze T-wo. Ostatnie publiczne zebranie naszego T-wa odbyło się właśnie 23 listopada zeszłego roku i było poświęcone uczczeniu 150-tej rocznicy założenia Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Z założycieli T.N.W. nikt już nie żyje. Wyboru pierwszych nowych członków dokonali oni na Ogólnym Zebraniu Administracyjnym w dniu 19 stycznia 1908 roku. Z wybranych wówczas członków żyje tylko pięciu: Tadeusz Banachiewicz, Władysław Gorczyński, Władysław Konopczyński, Wacław Sierpiński i Stanisław Józef Thugutt. Z tych zaś, którzy są członkami Towarzystwa naszego od lat czterdziestu lub więcej, pozostali przy życiu, poza pięcioma już wymienionymi: Władysław Dziewulski, Władysław Jabłonowski, Anastazy Landau, Franciszek Pułaski, Stanisław Słoński i Kazimierz Stołyhwo. Z tych jedenastu najdawniejszych członków naszego T-wa są tu obecni poza mną pp. Gorczyński, Słoński i Stołyhwo, których witam najserdeczniej.

Dzieje T.N.W. zostały szczegółowo przedstawione w wydanej w roku zeszytym książce prof. Bogdana Nawroczyńskiego, którą państwo posiadacie. Nie do nas należy ocena tych dziejów ani ocena roli, jaką odegrało T.N.W. jako najwyższa instytucja naukowa w stolicy Państwa w ciągu 44 lat. Byliśmy bowiem współtwórcami tych dziejów i ponosimy za nie odpowiedzialność, a znaczna część tej odpowiedzialności spada na mnie, gdyż przez połowę czasu istnienia naszego T-wa stałem na jego czele, przez dwa lata jako wiceprezes, a przez następne 20 lat jako prezes. W tym okresie żadna uchwała któregokolwiek Zarządu T-wa nie została powzięta bez mojej zgody i aprobaty. Członkom tych Zarządów najserdeczniej dziękuję za ich współpracę i za ich życzliwy stosunek do mnie. Pozwolę sobie wymienić nazwiska zmarłych członków Zarządów, z którymi współpracowałem, a którym wiele zawdzięczam za ich pomoc i szczególną życzliwość. Są to przede wszystkim wieloletni sekretarze generalni Edward Loth i Stefan Mazurkiewicz, a następnie członkowie Zarządu: Witold Broniewski, Bronisław Gubrynowicz, Marcei Handelsman, Mieczysław Konopacki, Leon Kryński, Władysław Nikliborc, Wacław Roszkowski, Jan Sosnowski, Józef Ujejski i Aleksander Wasiutyński, oraz honorowi radcy prawni: Stanisław Szczepański i Włodzimierz Kozubski. Wymienić tu też muszę długoletniego kierownika Biura T.N.W. Leona Czerwińskiego, zamordowanego przez hitlerowców, który całą duszą oddany był sprawom T-wa zarówno przed wojną jak i w czasie okupacji.

Członkami T.N.W. wszystkich kategorii, licząc od początku jego istnienia i wliczając tych, których wybór, dokonany na Wydziałach zostanie potwierdzony przez dzisiejsze Zebranie, było około 700 osób, z których około 300 nie żyje, a z pośród tych ostatnich 80 straciliśmy w czasie ostatniej wojny.

Nie wdając się w ocenę działalności T-wa Nauk. Warsz., musimy stwierdzić, że przypadła ona na okres bardzo ciężki. Zrodzone w niewoli, Towarzystwo nasze przetrwało dwie wojny światowe i ciężkie lata po każdej z tych wojen. Przyszły historyk odpowie na pytanie, czy Zarządy naszego T-wa i jego członkowie uczynili wszystko, co było w ich mocy — w warunkach, w jakich działali — aby nauce polskiej zapewnić jak największy i jak najpełniejszy rozwój. Wydaje mi się jednak, że tej 44-letniej historii naszego T-wa nie będziemy potrzebowali się wstydzić.

Wśród członków Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego znaleźć możemy niemal wszystkie wybitniejsze umysły, z których składało się naukowe społeczeństwo polskie w ciągu ostatniego 150-lecia, a w szczególności przez wydawnictwa T.N.W. przeszła znaczna część dorobku naukowego środowiska warszawskiego. To też wraz z zakończeniem działalności T.N.W. kończy się ważny półtora-wiekowy okres kultury naszego Narodu.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego

za czas od 23 listopada 1950 do 22 listopada 1951 r.

złożył

Kazimierz Michałowski

Dostojne Zgromadzenie!

Dzisiejsze nasze zebranie odbywamy w ostatecznie już wykończonej Sali Głównej Pałacu Staszica, w której surowych murach rok temu obchodziliśmy 150-tą rocznicę Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Na wstępie wspomnę tych, którzy na zawsze odeszli z naszego grona w ciągu ubiegłego roku:

Dnia 9 XII 1950 r. zmarł członek zwyczajny Wydz. VI Maksymilian Huber — wybitny teoretyk mechaniki,

dnia 18 XII 1950 r. członek zwycz. Wydz. II Przemysław Dąbkowski — wybitny historyk prawa,

dnia 13 I 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Tadeusz Tołwiński — wybitny teoretyk architektury i urbanistyki,

dnia 14 I 1951 r. członek koresp. Wydz. I Mieczysław Rulikowski — teatrolog i bibliograf,

dnia 22 I 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Leon Staniewicz — prof. elektrotechniki teoretycznej,

dnia 17 II 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Feliks Władysław Pawłowski — badacz aeronautyki,

dnia 22 II 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Józef Zawadzki — prof. technologii chemicznej nieorganicznej,

dnia 10 III 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Leon Borowski — prof. budowy dróg,

dnia 19 IV 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Kazimierz Rodowicz — prof. budownictwa wodnego,

dnia 23 VII 1951 r. członek zwycz. Wydz. VI Sekcji nauk rolniczych Feliks Terlikowski — prof. nauk rolniczych, gleboznawca,

dnia 30 VIII 1951 r. członek koresp. Wydz. IV Jadwiga Wołoszyńska — prof. botaniki farmaceutycznej,

dnia 14 X 1951 członek koresp. Wydz. II Sekcji nauk prawn. i ekonom. Włodzimierz Kozubski — prof. prawa cywilnego.

Cześć Ich pamięci.

W roku bieżącym w związku z powołaniem P.A.N. i ogłoszeniem ustawy przed terminem naszego dorocznego zebrania publicznego, Zarząd T.N.W. postanowił poprzestać na zwołaniu zebrania administracyjnego połączonego z zebraniem koleżeńskim wszystkich członków Towarzystwa.

Jednak nasze doroczne dzisiejsze zebranie administracyjne członków T.N.W. posiada ponadto dla nas szczególne znaczenie z uwagi na przypadające w dniu dzisiejszym 20-lecie przewodniczenia Towarzystwu przez naszego dostojnego Prezesa Prof. Wacława Sierpińskiego. Zarząd Towarzystwa pragnąc uczcić wielkie zasługi Prezesa Sierpińskiego dla rozwoju Towarzystwa i dla nauki polskiej w okresie 20-letniego kierowania pracami Zarządu Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, powziął na nadzwyczajnym zebraniu w dniu 16 października br. następujące uchwały:

1) wybić medal pamiątkowy na cześć Jubilatą, co mamy nadzieję zrealizować jeszcze w najbliższym czasie,

2) równocześnie Zarząd postanowił dedykować Prezesowi Sierpińskiemu ostatni Rocznik Tow. Nauk. Warsz., który właśnie opuścił prasę. Nie czekając drugiej części naszego zebrania, w której postanowiliśmy uczcić 20-lecie prezesury Prof. Waława Sierpińskiego, niech mi wolno będzie pierwszemu, złożyć czcigodnemu Prezesowi w imieniu naszego Towarzystwa najserdeczniejsze gratulacje i gorące życzenia dalszej jak najbardziej owocnej pracy dla dobra nauki polskiej, której imię rozślał nasz Jubilat daleko poza granicami kraju.

Ostatni rok działalności naszego Towarzystwa stał pod wyraźnym znakiem prac przygotowawczych do organizacji Polskiej Akademii Nauk. Towarzystwo nasze wzięło udział w Kongresie Nauki Polskiej, na którym przez usta Prezesa naszego została zakomunikowana uchwała czerwcowego Zgromadzenia Tow. Nauk. Warsz., o naszym aktywnym udziale w tworzeniu zrębów Polskiej Akademii Nauk. Uchwała ta została przytoczona wyżej w Dziale III, str. 48. Z ramienia T.N.W. do Komisji Organizacyjnej P.A.N. Kongres Nauki powołał Prezesa, Wiceprezesa i Sekretarza Generalnego naszego Towarzystwa.

W tym roku sprawozdawczym T.N.W. rozwijało swoją działalność poraz pierwszy na podstawie nowego Statutu, który został zatwierdzony dnia 8 stycznia 1951 r. Na tej zasadzie w roku bieżącym Sekcja Nauk Lekarskich przekształciła się w Wydział V. Wydział Nauk Technicznych wraz z Sekcją Nauk Rolniczych rozwijał swą działalność jako Wydział VI.

Praca naukowa Towarzystwa na poszczególnych Wydziałach posiadała przebieg następujący:

na Wydz. I odbyło się 10 zebrań nauk. ogólnowydziałowych z 16 refer.

Kom. do Badań nad Historią Literatury i Oświaty w Polsce miała 10 zebrań, na których przedstawiono 11 referatów,

Komisja Filologii Nowożytnej — 9 zebrań z 10 referatami,

Komisja Językowa — 8 posiedzeń z 10 referatami,

Komisja Orientalistyczna — 8 zebrań z 11 referatami.

Łącznie na Wydz. I odbyło się 45 posiedzeń z 58 referatami, co w stosunku do roku ubiegłego stanowi o 8 referatów więcej.

Wydział II odbył 10 posiedzeń naukowych ogólnowydziałowych z 10 referatami. Sekcja Nauk Prawniczych i Ekonomicznych odbyła 4 posiedzenia z 4 referatami. Komisja Historii Kultury i Sztuki — 9 posiedzeń, na których przedstawiono 9 referatów.

Przy Wydziale II ożywioną działalność rozwijała Komisja Historyczna pod kierownictwem członka J. Wolińskiego, realizując na swych posiedzeniach przedstawiony szczegółowo w roku ubiegłym plan prac badawczych, zmierzających do wykończenia serii wydawnictw diariuszów sejmowych i lustracji miasta Warszawy z XVI — XVIII w. Również Komisja Atlasu Historycznego pod kierownictwem członka St. Arnolda podesunęła znacznie naprzód prace nad mapą Mazowsza z XIII i XVI w.

Na Wydziale III przedstawiono 14 referatów.

Na Wydziale IV — 4 referaty.

Na Wydziale V — 9 referatów.

Na Wydziale VI, którego działalność rozwijała się w 4 Komisjach — odbyło się 23 zebrania naukowe, na których przedstawiono 22 referaty oraz odbyło 3 specjalne dyskusje.

Jak wynika z tego sumarycznego zestawienia prace naukowe Towarzystwa w roku ubiegłym, pomimo szeregu zadań organizacyjnych wyrażających się w wielu posiedzeniach administracyjnych poszczególnych Wydziałów, związanych z przygotowaniem do przejścia na inny etap pra-

cy w ramach P.A.N., nie uległy bynajmniej zahamowaniu, a wprost przeciwnie zaznaczyła się wzmożona aktywność badawcza zarówno poszczególnych członków jak i zespołów naukowych. Ogółem przedstawiono w roku bieżącym 130 referatów naukowych, co w stosunku do roku ubiegłego stanowi pewnąwyżkę.

Działalność wydawnicza Towarzystwa w roku bieżącym wyraża się 114 arkuszami druku, na które składają się przede wszystkim wydawnictwa jubileuszowe, związane z 150-leciem Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Poza tym ukazały się Sprawozdania Wydziałów I i II za rok 1949, a do końca roku 1951 mamy nadzieję ukończyć druk Sprawozdań Wydziału III, Komisji Orientalistycznej i Journal of Juristic Papyrology.

Poza tym w drukarni znajduje się 11 monografii w ostatnim stadium składania, których druku nie udało się skończyć przed naszym dorocznym zebraniem. W szczególności żałować należy, że nie możemy przedstawić dziś zebraniem monumentalnego wydawnictwa fototypicznego „Rozmyślenia przemyskiego”, którego druk obejmuje około 900 plansz z wstępem członka Stefana Wierczyńskiego. Zostanie ono jednak w najbliższym czasie ukończone w Poznaniu w Państwowych Zakładach Graficznych im. Marcina Kasprzaka.

Prócz wymienionych prac, których wydanie mamy nadzieję doprowadzić sami do końca, przekazujemy P.A.N. 16 większych prac gotowych do druku, ogłoszenie ich mamy zapewnione w myśl uchwały Podkomisji Wydawniczej Komisji Organizacyjnej P.A.N. — w ramach budżetu P.A.N.

Niezależnie od wspomnianych powyżej dwu grup ukończonych, lub będących w druku prac, zgłosiliśmy w planie wydawniczym dalszych 29 pozycji prac referowanych na Wydziałach i Komisjach, co na rok 1952 wyraża się łączną ilością 56 tytułów planu wydawniczego.

Z działalności naukowej Zakładów na pierwszy plan wysuwa się jak zwykle praca Biblioteki Centralnej pod kierownictwem członka Juliana Krzyżanowskiego. W br. wzrosła znacznie akcja wymienna wydawnictw z instytucjami zagranicznymi, dzięki której Biblioteka Centralna otrzymała 2.782 wpływów, z czego większość stanowią wydawnictwa Akademii Nauk ZSRR. Wliczając zakupy, dary i uzupełnienia z magazynu Kasy im. Mianowskiego stan Biblioteki Centralnej powiększył się o 3.520 wydawnictw. Praca bieżąca naszych bibliotekarzy wyraża się pozycją 10.000 nowych kart katalogowych. Zaznaczyć również należy, że w roku bieżącym zorganizowano podręczną biblioteczkę marksizmu-leninizmu, obejmującą około 200 pozycji.

Gabinet Filologiczny im. G. Korbuta również pod kierownictwem członka Juliana Krzyżanowskiego przygotował uzupełnienie bibliografii Staffa oraz bibliografię „Mickiewicz na Węgrzech”, kontynuując w dalszym ciągu prace nad kompletowaniem bibliografii Sienkiewicza. Niezależnie od tych głównych zadań, Gabinet Filologiczny wykonał szereg prac dodatkowych na zlecenie Ministerstwa Kultury i Sztuki, jak opracowanie bibliografii, i tłumaczeń twórczości Szekspira.

Szczególnie ożywioną działalność rozwijało Archiwum E. Orzeszkowej pod kierownictwem członka J. Krzyżanowskiego. Przygotowano do druku I t. „Listów” E. Orzeszkowej, t. II zostanie wykończony jeszcze w bieżącym roku kalendarzowym. Część opracowanych przez Archiwum materiałów została ogłoszona w roku bieżącym w czasopiśmie naukowych jak np. w „Pamiętniku Literackim”, „Meandrach” itp.

Prace Bibliografii Historii Polski pod kierownictwem członka T. Man-teuffla w ubiegłym roku sprawozdawczym koncentrowały się wokół ostatecznego przygotowania do druku I t. Bibliografii Historii Polski, który w tej chwili znajduje się już w drukarni. Ponadto przeprowadzono pierwsze prace redakcyjne dalszych tomów Bibliografii.

Komisja Atlasu Historycznego prowadziła rejestrację źródeł opisowych z wieków XV — XVIII dotyczących Mazowsza i wyczerpała dział I Archiwum Skarbowego Koronnego.

Posunęły się naprzód prace nad mapą Mazowsza w dwu przekrojach: XIII-wiecznym i XVI-wiecznym.

Mgr Humnicki prowadził prace nad rekonstrukcją zalesienia Ma-zowsza.

Pracownia fotograficzna wykonała 1151 powiększeń oraz 4158 nega-tywów.

Gabinet Antropologiczny pod kierownictwem członka Bolesława Ro-sińskiego koncentrował swoje prace nad uporządkowaniem sprowadzo-nych z magazynu w Wilanowie szczątków kostnych z Sandomierza i Sam-borca oraz wykonywał szereg prac związanych z badaniami nad począt-kami Państwa Polskiego. Gabinet Antropologiczny, który chwilowo mie-ści się w domu naszym przy ul. Śniadeckich 8, zostanie w najbliższych miesiącach przeniesiony do kompleksu zabudowań Pałacu Staszica.

Gabinet Matematyczny pod kierownictwem członka K. Kuratowskie-go uzupełnił i opracował księgozbiór. Zinventaryzowano i skatalogowa-no 2.069 wolum. książek.

W roku bieżącym Towarzystwo Naukowe Warszawskie przejęło w po-rozumieniu z Ministerstwem Szkół Wyższych i Nauki opiekę nad Biblio-teką Towarzystwa Naukowego Płockiego. Zarząd T.N.W. powołał na ku-ratora członka Wł. Tomkiewicza, z inicjatywy którego przy współdziale prof. B. Leśnodorskiego przystąpiono do intensywnego uporządkowania zbiorów bibliotecznych i klasyfikacji materiałów dotyczących okresu oświecenia.

W związku z przejęciem majątku i działalności Kasy im. Mianow-skiego przybył T.N.W. nowy Zakład w postaci biblioteki naukoznawczej liczącej około 5.000 tomów. Cenny ten zbiór stanowić będzie w przy-szłości zaczątek większego zakładu naukowego, poświęconego badaniom historii nauki i naukoznawstwa.

Ogółem w bieżącym roku T.N.W. zatrudniało wraz ze swą placówką terenową przy Bibliotece Towarzystwa Naukowego w Płocku 36 pracow-ników naukowych, co stanowi w stosunku do roku ubiegłego zwyżkę o 10 osób.

Zgodnie z zapowiedzią na zeszłorocznym zebraniu listopadowym prze-jęliśmy w br. Kasę im. Mianowskiego wraz z całym jej majątkiem. Prócz wspomnianego Zakładu naukoznawczego T.N.W. objęło w posiadanie dom pracy twórczej Mądralin, którego rozbudowa przewidziana jest w ramach planu inwestycyjnego roku przyszłego.

Majątek nieruchomy stanowiący własność Kasy im. Mianowskiego nie został jeszcze formalnie przekazany T.N.W. Na fakt ten złożyły się za-równo: konieczność załatwienia całego szeregu spraw formalno-praw-nych jak i brak odpowiedniego funduszu na pokrycie kosztów notarial-nych (Towarzystwo Naukowe Warszawskie nie zostało zwolnione od obowiązku uiszczenia podatku od nabycia praw majątkowych oraz od należnych opłat sądowych). Majątek przekazany przez Kasę im. Mianow-skiego nie został jeszcze również całkowicie oszacowany przez biegłego

należy jednak stwierdzić, że już w tej chwili szacunek dokonany osiąga wysoką sumę zł. 1.731.017 gr. 98, w tych warunkach koszty aktu notarialnego wyniosłyby ca. kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Odbudowa Pałacu Staszica w roku sprawozdawczym była związana z organizacją P.A.N. Uzyskane na ten cel fundusze pozwoliły nam wykończyć, wg projektu prof. P. Biegańskiego, salę główną, w której brak tylko ostatecznej instalacji elektrycznej. Sala ta stanowi — nie ulega kwestii — jedno z najpiękniejszych wnętrz stolicy. W ten sposób mamy oddane do użytku całe I i II piętro, a zapał i energia inż. Pawła Dutkiewicza, który z ramienia Towarzystwa pełni nadzór techniczny nad odbudową, pozwalają żywić nadzieję, że wykończenie wnętrz III p. nastąpi w najbliższych miesiącach przyszłego roku. Obecnie prace nad odbudową zostały skoordynowane w Wydziale Inwestycyjnym Komisji Organizacyjnej P.A.N. z wykończeniem całego zespołu gmachów zamykających czworobok między ulicami Nowy Świat, Świętokrzyską i Kopernika. W budynkach tych znajdują pomieszczenie biura i wydziały oraz niektóre instytuty P.A.N.

Budżet nasz w roku sprawozdawczym zamykał się dzięki opiece Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki dotacją w kwocie zł. 569.000, saldem z roku ubiegłego w sumie zł 658.000 oraz z dochodami ze sprzedaży wydawnictw w wysokości 100.000, łączną sumą 1.327.000.

Jeśli chodzi o wydatki na inwestycje, to otrzymaliśmy w roku bieżącym z funduszków Naczelnej Rady Odbudowy Stolicy zł. 1.825.000.—

Dzięki pozyskaniu tej sumy można było wykończyć wspomniane wyżej inwestycje w gmachu głównym Pałacu Staszica.

Zarząd Towarzystwa odbył 10 posiedzeń, Prezydium — 16.

W zakresie prac Biura Towarzystwa Naukowego Warszawskiego należy zwrócić uwagę na fakt, że z dniem 1 października br. wszyscy pracownicy naukowcy zostali zaszeregowani wg obowiązującej siatki płac pracowników nauki.

Z inicjatywy Rady Miejskowej Związku Zawodowego przy T.N.W. w czynie październikowym pracownicy przyczynili się do odgruzowania III p. oraz uporządkowania w piwnicach wydawnictw Kasy im. Mianowskiego.

W ciągu roku bieżącego z okazji Dnia Kobiet, 1 Maja i 22 lipca Zarząd T.N.W. przyznał pracownikom premie w wysokości 5.100 zł.

W związku z 20-leciem swojego urzędu Prezes Sierpiński złożył Zarządowi zł. 1.000 tytułem jednorazowej premii dla najstarszego pracownika Biura Towarzystwa. Premię tę otrzymała Zofia Świerczewska, pełniąca swe obowiązki w charakterze korespondentki języków obcych od roku 1923.

Wobec przejścia działalności Towarzystwa przez P.A.N. Zarząd Towarzystwa zapewnił w Komisji Organizacyjnej P.A.N. włączenie wszystkich pracowników naukowych i administracyjnych w kadry pracowników P.A.N.

Z ofiarodawców w roku sprawozdawczym należy wymienić:

p. Marię Boretti, która ofiarowała komplet starych mebli mahoniowych,

p. Jadwigę Horodyską, ofiarodawczynią portretu Prezesa W. Sierpińskiego.

p. Wandę Lampe, która ofiarowała 2 sztychy Łopieńskiego, a mianowicie portret St. Staszica i portret M. Kopernika.

Ogólnopolskie Zrzeszenie Prywatnego Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego, które ofiarowało żeliwne popiersie Stanisława Staszica z postumentem.

Cenne książki i rękopisy ofiarowali Bibliotece T.N.W.:

Władysław Gorczyński, Edmund Jankowski, Julian Krzyżanowski, Franciszek Pułaski, Wacław Sierpiński, Bronisław Sydow i Wincenty Lesław Wiśniewski.

Gabinet Filologiczny im. G. Korbuta i Archiwum Orzeszkowej otrzymały rękopisy i książki od 29 ofiarodawców.

Na zakończenie składając niniejsze sprawozdanie, które równocześnie uważam jako zamknięcie mojej dwuletniej działalności w charakterze Sekretarza Generalnego T.N.W. pragnę podziękować wszystkim członkom Zarządu i Prezydium, którzy współpracowali ze mną podczas mojej kadencji Sekretarza Generalnego, a w szczególności p. Wiceprezesowi Prof. K. Kuratowskiemu, na którego barkach w ciągu ostatnich dwu lat spoczywały w głównej mierze sprawy związane z polityką naukową T.N.W., następnie Redaktorowi Naczelnemu Wydawnictw T.N.W. Prof. Mieczysławowi Brahmerowi i Skarbnikowi Zarządu Prof. Edwardowi Lipińskiemu, którzy ofiarnie swój czas i wysiłek oddawali zawsze na rzecz T.N.W.

Ponadto pragnę wyrazić gorącą wdzięczność wszystkim pracownikom Biura T.N.W., dzięki którym w atmosferze zaufania wzajemnego i gotowości do współpracy w okresie 2-letnim mogłem kierować sprawami T.N.W. W szczególności chciałbym wyrazić moje podziękowanie prof. Bogdanowi Nawroczyńskiemu, Dyrektorowi Biura T.N.W., p. Stanisławowi Łokuciewskiemu — Kierownikowi Kancelarii, p. Marcie Świdwińskiej — sekretarce, p. Czesławowi Wilkowi — głównemu księgowemu, p. inż. Pawłowi Dutkiewiczowi — inspektorowi nadzoru odbudowy Pałacu Staszica, p. Ziemowitowi Kunińskiemu — kierownikowi Działu Wydawnictw, p. Adamowi Orłowskiemu — kierownikowi referatu inwestycyjnego oraz mgr Zbigniewowi Daszkowskiemu — pełniącemu obowiązki kierownika Biblioteki Centralnej i będącemu równocześnie przewodniczącym Rady Miejskowej Związku Zawodowego.

Na tym kończę czterdzieste czwarte w działalności naszej instytucji Sprawozdanie doroczne ostatniego Sekretarza Generalnego T.N.W. w 151 rocznicę założenia Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

3

W dyskusji zabrał głos członek Stanisław Małkowski, b. Prezes Kasy Mianowskiego. Mówca wyraził obawę, aby ciągłość prac Kasy im. Mianowskiego nie została przerwana w związku z zakończeniem działalności T.N.W. Ci z członków Towarzystwa, którzy wejdą do P.A.N. powinnyby zatroszczyć się o los pracowni naukoznawczej i postarać się o to, aby nadal mogła wychodzić „Nauka Polska”. Nici starej tradycji nie należy zrywać. Tymczasem Towarzystwo dotychczas nie zapewniło lepszych warunków pracy Pracowni naukoznawczej, ani nie wznowiło wydawnictwa „Nauka Polska”.

Odpowiadali: K. Michałowski i K. Kuratowski, wyjaśniając, iż za mało upłynęło czasu od chwili przejęcia Kasy im. Mianowskiego, aby Towarzystwo mogło osiągnąć większe wyniki, czy to gdy chodzi o pracownię naukoznawczą, czy też o wydawnictwa Kasy. Jednak Towarzystwo zdążyło:

1. zorganizować dział naukoznawczy przy Wydziale II T.N.W.,

2. uporządkować sprawy majątkowe Kasy,
 3. przygotować rozbudowę głównego budynku w Mądralinie.
- Zupełnie słusznym jest dążenie do zapewnienia ciągłości prac czy to Kasy czy Towarzystwa i jego członkowie winni działać w tym kierunku.

4

Protokół Komisji Rewizyjnej

z dnia 15 listopada 1951

odczytał

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej

Czesław Białobrzeski

z posiedzenia Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Naukowego Warszawskiego dnia 15 listopada 1951 roku o godzinie 18 w Biurze Towarzystwa przy ul. Nowy Świat 72, w którym wzięli udział członkowie Komisji Rewizyjnej: przewodniczący prof. Cz. Białobrzeski, prof. W. Lampe, prof. T. Manteuffel i prof. J. Samsonowicz jako członkowie, dyrektor Biura prof. B. Nawroczyński, buchalter Cz. Wilk, wreszcie St. Sawicka, pomocnica buchaltera.

Prof. R. Kozłowski usprawiedliwił swą nieobecność.

Komisja po zaznajomieniu się z książkami i dowodami kasowymi stwierdzającymi dochody i wydatki Towarzystwa za okres od 1 stycznia do 15 listopada 1951 r. znalazła wszystko w należyтым porządku i stwierdziła celowość poczynionych wydatków.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna wnosi o udzielenie Zarządowi absolutorium za okres od 1 stycznia do 15 listopada 1951 roku.

Przewodniczący:

(—) Cz. Białobrzeski

Członkowie Komisji:

(—) W. Lampe

(—) T. Manteuffel

(—) J. Samsonowicz

Wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorium Zebranie uchwaliło jednogłośnie.

5

Wybory nowych członków:

Na skrutatorów wybrano członków Aleksandra Gieysztora i Zygmunta Kraczkiewicza.

W wyniku wyborów zostały wybrane osoby (wymienione wyżej w rozdz. III — Sprawozdanie z czynności administracyjnych).

6

W czasie pauzy podczas obliczania wyników głosowania członek B. Hryniewiecki w imieniu Polskiego Towarzystwa Botanicznego ofiarował Towarzystwu Naukowemu Warszawskiemu suplement do XX tomu wydawnictwa: Acta Societatis Botanicorum Poloniae, dedykowany T.N.W. i wydany dla upamiętnienia 150-tej rocznicy założenia Warszaw-

skiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Na suplement składają się trzy prace B. Hryniewieckiego pt.: 1) Botanika w Towarzystwie Warszawskim Przyjaciół Nauk (1800—1832), 2) Jakub Waga (1800—1872), 3) Józef Tomasz Rostafiński (1850—1928). Prezes przyjmując ten dar, złożył podziękowanie.

Ogłoszono nagrody naukowe na rok 1951. Patrz niżej, p. IX.

Z uwagi na to, że w dniu Zebrania upłynęło 20 lat od chwili gdy Prof. Dr Waclaw Sierpiński został po raz pierwszy wybrany na Prezesa T.N.W., który to urząd sprawował od tego czasu bez przerwy, Wiceprezes K. Kuratowski i Sekretarz Generalny K. Michałowski oraz Prezes Polskiej Akademii Umiejętności K. Nitsch wygłosili przemówienia, w których podnieśli zasługi Jubilatą dla Towarzystwa i nauki polskiej, Sekretarz Generalny zawiadomił, iż Zarząd T.N.W. uchwalił wybić medal ku czci Jubilatą oraz dedykować Mu Rocznik za 1950 r. Redaktor Naczelny, członek M. Brahmer wręczył oprawny egzemplarz Rocznika Jubilatowi. Prezes W. Sierpiński podziękował mówcom i całemu Zebraniu.

Po ogólnym Zebraniu Administracyjnym odbyło się Zebranie Towarzystwa członków T.N.W. z udziałem członków korespondentów, na którym Jubilatowi wręczono stylowy zegar jako dar koleżeński.

9

Przemówienie Prezesa T.N.W. Waclawa Sierpińskiego

po wręczeniu mu darów członków T.N.W. z okazji 20-lecia jego prezesury.

Jestem głęboko wzruszony decyzją Zarządu T.N.W. poświęcenia mi ostatniego Rocznika T.N.W., wybicia medalu pamiątkowego oraz wspólnego daru, który raczyliście mi państwo ofiarować i tą dzisiejszą uroczystością, stanowiącą dla mnie wielki zaszczyt niewątpliwie przerażający wartość mojej pracy dla T.N.W.

Do T.N.W. jestem szczerze i głęboko przywiązany. Z instytucją tą łączyła się ściśle cała moja działalność naukowa. Jako młody jeszcze człowiek zostałem zaszczycony godnością członka rzeczywistego T.N.W. w pierwszym roku jego istnienia. Tymi, którzy mnie wprowadzili do Towarzystwa byli dwaj wybitni ówczesni matematycy: Samuel Dickstein, ówczesny Wiceprezes T-wa, którego stulecie urodzin przypada w tym roku, oraz Władysław Gosiewski.

Na posiedzeniach Wydziału III T.N.W., od pierwszego roku jego istnienia, miałem zaszczyt przedstawić przeszło 50 komunikatów naukowych, które zostały wydrukowane w sprawozdaniach Wydziału.

26 lat temu T.N.W. obrało mnie swym Wiceprezesem. Stanowisko to zajmowałem przez dwie kadencje za prezesury czcigodnego profesora Kazimierza Żorawskiego, któremu T-wo nasze tak wiele ma do zawdzięczenia, że wspomnę tylko o reorganizacji naszego T-wa, przez co stało się ono instytucją o charakterze akademii, oraz o dokończeniu wówczas przebudowy Pałacu Staszica. Witam najserdeczniej obecnego tu na sali Prezesa Kazimierza Żorawskiego.

Za wielki zaszczyt poczytuję sobie też to, że dzisiejsza uroczystość odbyła się w tej, przywróconej do dawnej świetności naszej tradycyjnej Sali, tak ściśle z losami Tow. Przyj. Nauk i T.N.W. związanej. Jako warszawianin mam szczególny sentyment do Pałacu Staszica, który pamiętam z mego dzieciństwa, jeszcze za czasów kiedy jego fasada miała formy, nadane przez Corazziego. Pamięć moja zwraca się dziś też do tych blisko

300 nieżyjących już członków naszego T-wa, których wszystkich znałem osobiście, a z których wielu położyło olbrzymie zasługi dla naszej instytucji.

Jeszcze raz najgoręcej dziękuję wszystkim Państwu za ich tak wielką dla mnie życzliwość, a w szczególności składam serdeczne podziękowanie Panu Wiceprezesowi prof. Kuratowskiemu, Panu Sekretarzowi Generalnemu prof. Michałowskiemu, Panu Redaktorowi prof. Brahmerowi, Panu Dyrektorowi Biura prof. Nawroczyńskiemu, jako też wszystkim pracownikom Biura naszego Towarzystwa.